

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/187/162/95

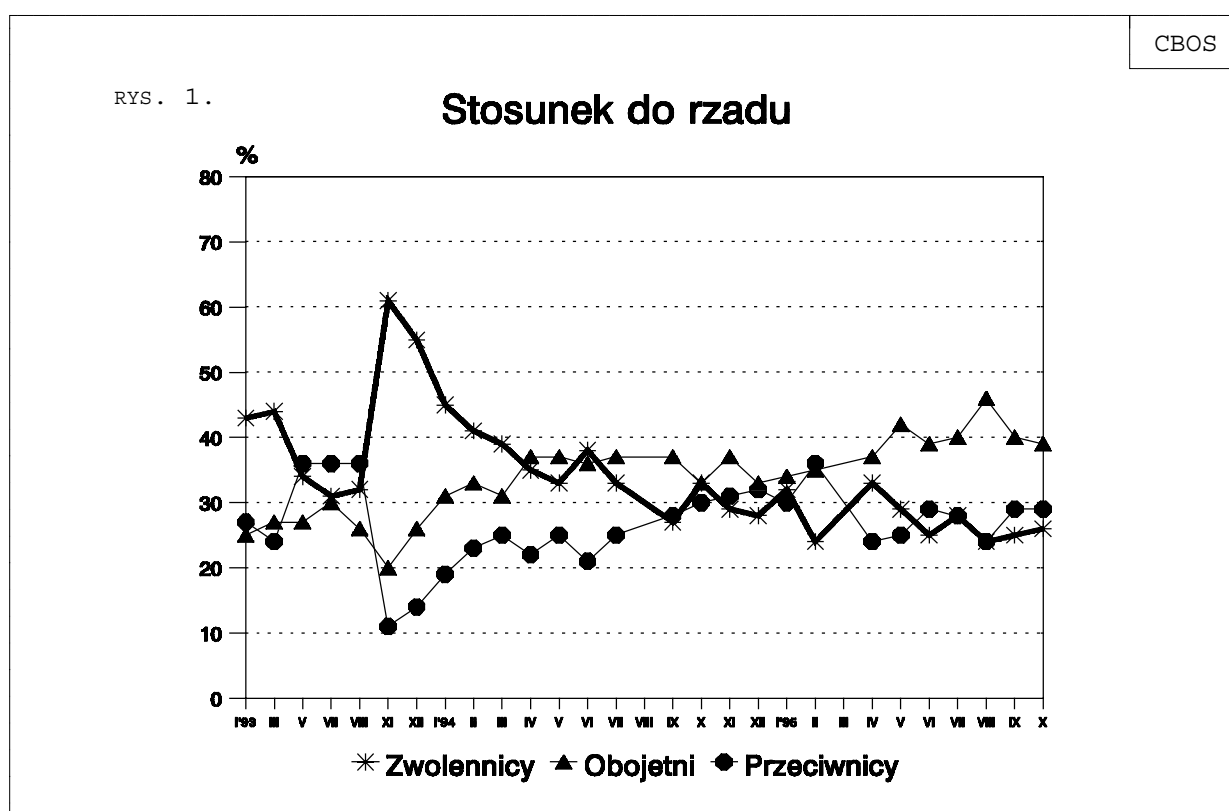
STOSUNEK DO RZĄDU W PAŹDZIERNIKU'95

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Mimo wyraźnej poprawy nastrojów społecznych¹ październik nie przyniósł istotnych zmian stosunku do gabinetu Józefa Oleksego². Nadal utrzymuje się nieznaczna przewaga przeciwników rządu nad jego zwolennikami.

Najwyższy odsetek zwolenników rządu³ niezmiennie utrzymuje się w grupach respondentów zadowolonych z własnej sytuacji materialnej, osiągających najwyższe dochody oraz deklarujących lewicowe poglądy polityczne.

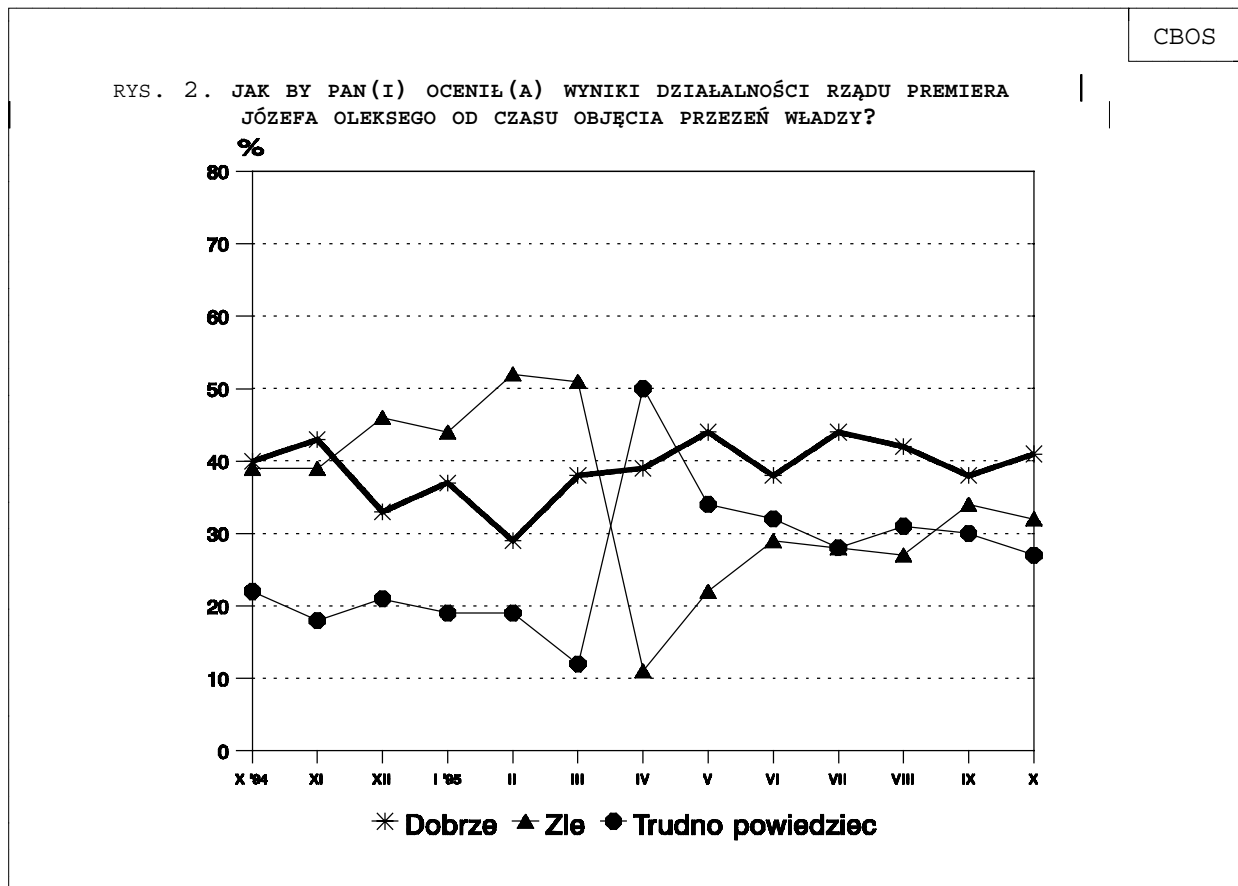
¹ Por. komunikat CBOS "Nastroje społeczne w październiku '95".

² Sondaż "Aktualne problemy i wydarzenia (65)" przeprowadzono w dniach 6-10 października '95 na reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski (N=1126).

³ Badanie było realizowane przed przyjęciem przez Sejm rządowego projektu ustawy o nowej skali podatkowej.

Z kolei największa przewaga przeciwników nad zwolennikami rządu jest wśród bezrobotnych, uczniów i studentów, robotników wykwalifikowanych oraz ludzi młodych (do 24 roku życia).

Niewielka poprawa ogólnej oceny pracy rządu (2-punktowy wzrost ocen pozytywnych i taki sam spadek ocen negatywnych) mieści się w granicach błędu statystycznego, niemniej oznacza zahamowanie występującego od trzech miesięcy systematycznego pogarszania się tych ocen.

Ocena polityki gospodarczej rządu z punktu widzenia szans poprawy sytuacji gospodarczej kraju nie uległa zmianie. Nadal pesymiści wyraźnie przeważają nad optymistami.

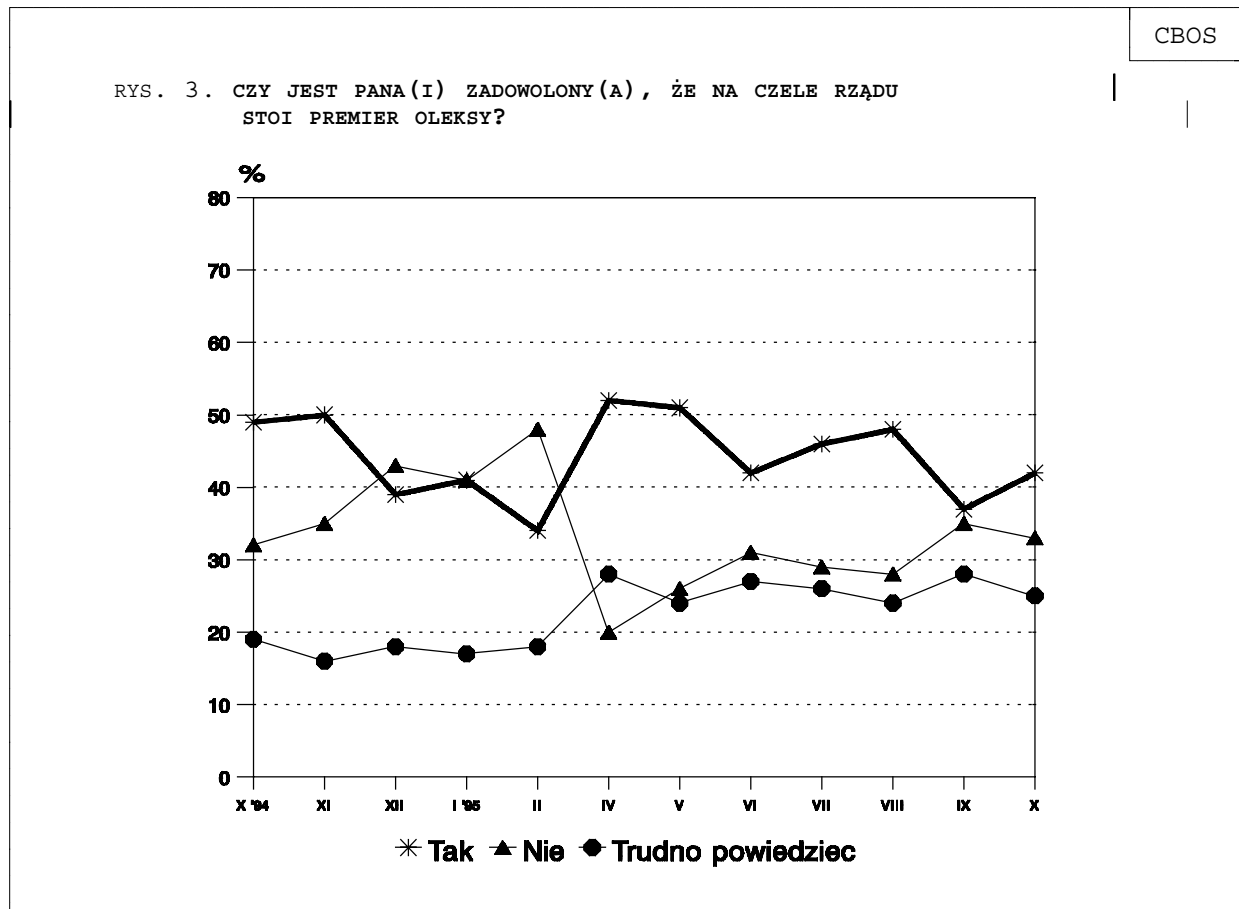
Tabela 1

w procentach

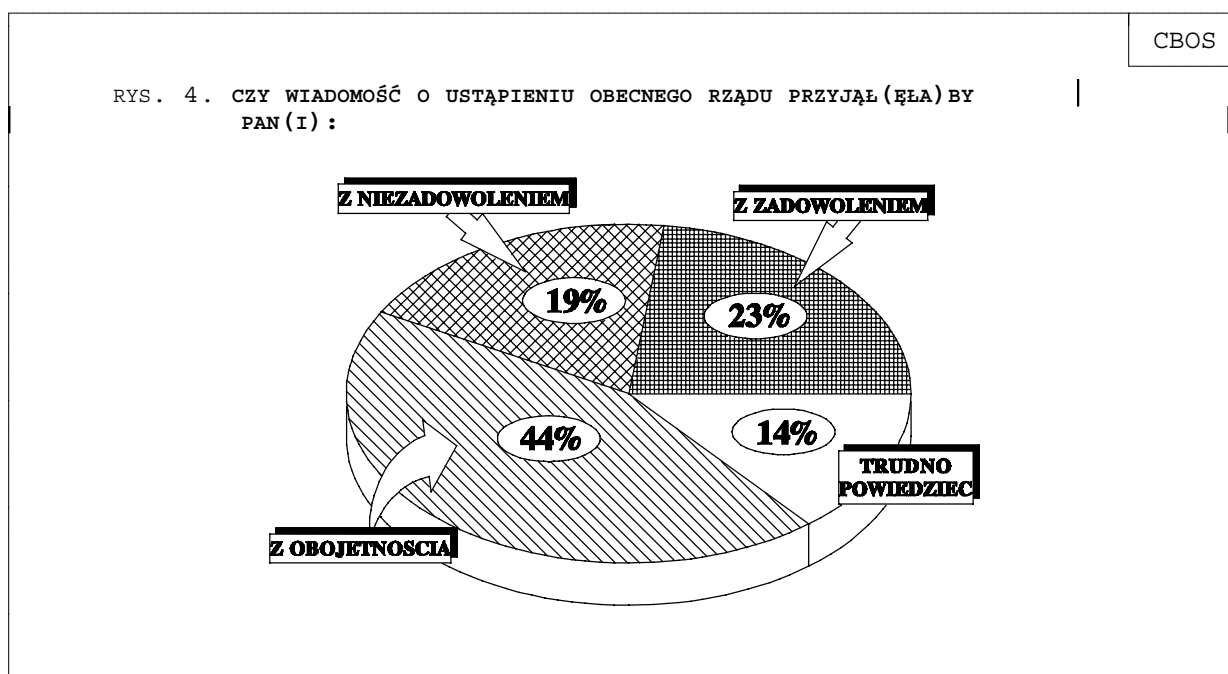
Czy, Pana(i) zdaniem, polityka rządu stwarza szanse poprawy sytuacji gospodarczej?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	X	XI	XII	I	II*	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	'94			'95								
Tak	29	27	27	30	24	38	33	30	32	28	28	29
Nie	54	55	54	53	60	43	49	49	49	50	52	50
Trudno powiedzieć	18	19	19	17	17	20	18	21	20	23	20	21

* Do II '95 pytanie o rząd Waldemara Pawlaka

Wyraźnie poprawił się natomiast stosunek do premiera Józefa Oleksego. Liczba badanych, wyrażających zadowolenie z tego, że stoi on na czele rządu, wzrosła o 5 punktów procentowych. Nie rekompensuje to wprawdzie znacznego spadku akceptacji, jaki ujawnił się we wrześniu, niemniej daje wyraźną przewagę aprobaty nad dezaprobatą.

Znaczna część społeczeństwa (44%) z obojętnością przyjąłaby wiadomość o ewentualnym ustąpieniu rządu. Wśród pozostałych zadowolonych z takiego obrotu wydarzeń nieco przeważaliby nad niezadowolonymi. Pozytywnym stosunkiem do ewentualnej zmiany rządu najbardziej wyróżniają się spośród innych robotnicy wykwalifikowani.

W porównaniu z lipcem '95 zmiany stosunku do ewentualnego rozwiązania rządu wśród ogółu badanych nie są istotne statystycznie. Niemniej biorąc pod uwagę odpowiedzi na tak sformułowane pytanie - uzyskane w ciągu ostatnich trzech lat - należy zauważyć, że obecnie odnotowaliśmy najniższy poziom niezadowolenia z takiej ewentualności, ponadto w październiku zadowoleni zyskali przewagę nad niezadowolonymi, podczas gdy w lipcu proporcje jednych i drugich były wyrównane.

Tabela 2

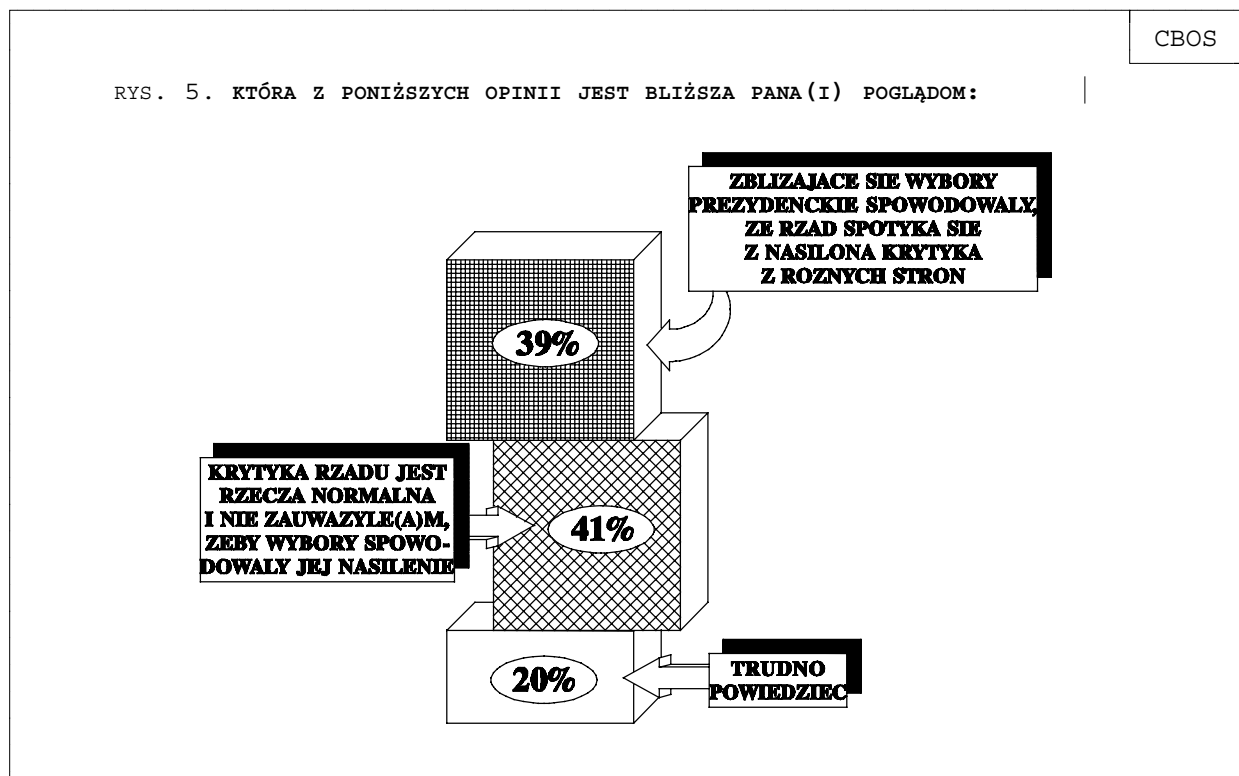
w procentach

Czy wiadomość o ustąpieniu obecnego rządu przyjął(ęła)by Pan(i) :	Wskazania respondentów według terminów badań									
	IV*	II	IV	VI	IX	XI	I	II♦	VII	X
	'93	'94					'95			
z zadowoleniem	19	11	12	12	17	18	20	28	21	23
z obojętnością	46	48	45	45	50	46	46	38	45	44
z niezadowoleniem	22	31	34	28	21	26	24	23	20	19
Trudno powiedzieć	13	10	9	14	11	11	10	11	15	14

* pytanie o rząd Hanny Suchockiej
♦ do II '95 pytanie o rząd Waldemara Pawlaka

Rząd a kampania wyborcza

Ostatnio zdarzało się, że krytyczne wystąpienia pod adresem rządu interpretowane były jako przejaw toczącej się kampanii wyborczej. Zapytaliśmy badanych, co sądzą na ten temat.

Jak widać, zdania w tej sprawie są podzielone. Opinia, że wybory prezydenckie spowodowały nasilenie krytyki rządu przeważa wśród badanych o poglądach lewicowych, mających wykształcenie wyższe i średnie, kadry kierowniczej, inteligencji oraz pracowników fizyczno-umysłowych, a także wśród bezrobotnych. Natomiast nie zauważyli wpływu kampanii wyborczej na nasilenie krytyki rządu najczęściej badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym, pracownicy umysłowi niższego szczebla, robotnicy niewykwalifikowani i prywatni przedsiębiorcy.

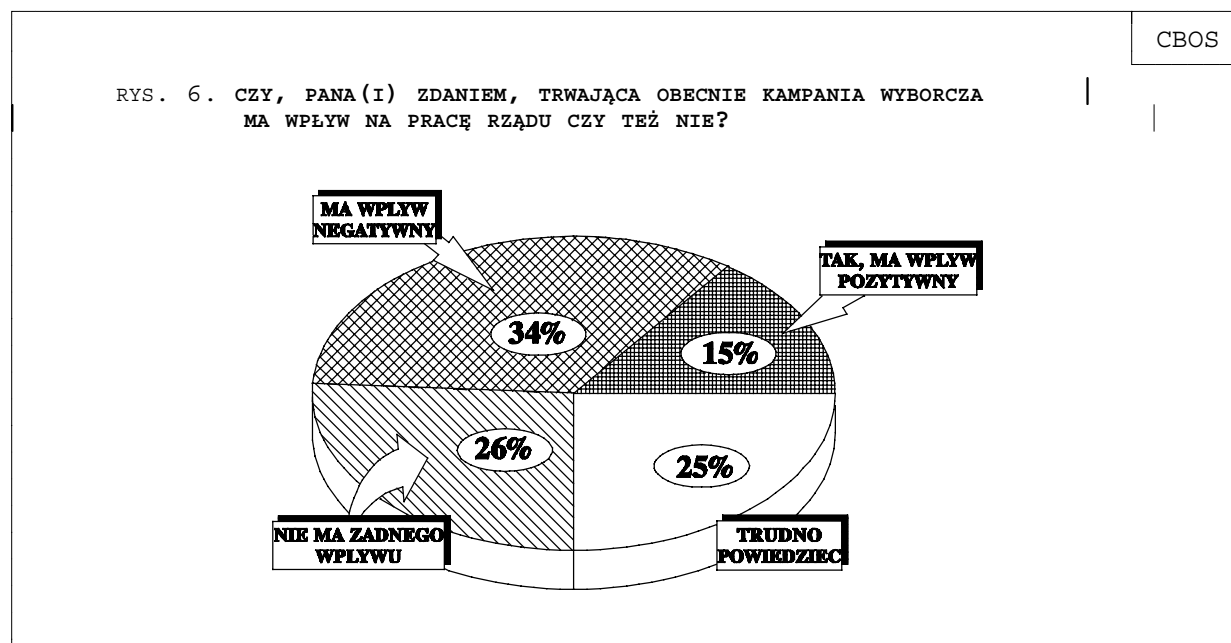
Opinię o nasileniu krytyki rządu w związku z kampanią wyborczą nieco częściej niż inni podzielają zwolennicy rządu.

Tabela 3

w procentach

Stosunek do rządu	Zbliżające się wybory prezydenckie spowodowały nasiloną krytykę rządu	Nie zauważył(e)m nasilenia krytyki
Zwolennicy	50	38
Przeciwnicy	43	44
Obojętni	31	43
Pominięto odpowiedzi "trudno powiedzieć".		

Równocześnie największa grupa badanych (34%) sądzi, że trwająca kampania wyborcza ma negatywny wpływ na pracę rządu. Ponad dwukrotnie mniejszy odsetek ankietowanych jest odmiennego zdania.

Negatywny wpływ kampanii wyborczej na pracę rządu dostrzegają przede wszystkim pracownicy sfery budżetowej (ponad połowa tej grupy badanych) oraz osoby z wyższym wykształceniem, kadra kierownicza i pracownicy umysłowi.

★

★

★

Mimo poprawy nastrojów społecznych stosunek do rządu nie uległ widoczniejszym zmianom. Wzrosła natomiast akceptacja premiera Józefa Oleksego. Opinie badanych o tym, czy kampania wyborcza powoduje nasilenie krytyki rządu, są podzielone.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płoćkie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Jak określił(a)by Pan(i) swój stosunek do obecnego rządu? Czy jest Pan(i) jego: 1 - zwolennikiem; 2 - przeciwnikiem; 3 - czy też Pana(i) stosunek do obecnego rządu jest obojętny

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	29	39	7	1126
Płeć					
Mężczyźni	30	30	36	4	533
Kobiety	21	28	41	9	593
Wiek					
do 24 lat	21	31	44	5	153
25-34	23	28	44	6	202
35-44	24	33	38	5	250
45-54	29	26	39	7	184
55-64	29	27	35	9	153
65 lat i więcej	28	27	34	11	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	21	23	46	10	406
Miasto do 20 tys.	26	26	41	7	145
od 21 do 100 tys.	30	31	35	4	211
101-500 tys.	26	33	37	5	229
501 tys. i więcej mieszk.	32	39	26	4	135
Region					
Północny	23	27	43	7	116
Zachodni	39	28	27	7	141
Środkowozachodni	29	27	40	5	174
Środkowy	26	30	39	5	206
Wschodni	21	29	37	13	144
Południowo-wschodni	18	32	39	10	167
Południowo-zachodni	23	28	45	4	178
Wykształcenie					
Podstawowe	19	23	46	11	408
Zasadnicze zawodowe	27	28	39	6	303
Średnie	30	34	33	4	337
Wyższe	36	40	24	1	79
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	35	36	23	5	68
Prac. umysł. niż. szczebla	30	32	35	2	106
Pracownicy fiz.- umysł.	30	24	43	4	61
Robotnicy wykwalifikowani	23	33	36	8	134
Robotnicy niewykwalifik.	19	20	50	12	67
Rolnicy	27	20	49	4	64
Prywatni przedsiębiorcy	22	29	46	3	40
Bierni zawodowo					
Renciści	24	25	40	11	139
Emeryci	33	28	29	9	219
Uczniowie i studenci	22	35	40	4	54
Bezrobotni	9	34	50	7	101
Gospodynie domowe i inni	22	25	48	6	70
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	32	23	41	4	119
Sektor państwowy	29	29	33	8	158
Sektor prywatny	22	35	39	4	193
Spółdzielczość	21	31	39	10	20
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	15	26	49	10	193
125 - 199	23	33	38	7	159
200 - 274	26	24	43	7	314
275 - 324	24	27	39	10	153
325 i powyżej	38	33	25	4	244
Ocena własnych war. mater.					
Złe	19	27	46	8	387
Średnie	27	28	38	7	523
Dobre	34	34	29	3	216
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	12	49	32	8	65
Raz w tygodniu	24	27	40	8	644
Kilka razy w roku	28	30	36	6	318
W ogóle nie uczestniczy	36	21	42	1	98
Poglądy polityczne					
Lewica	45	21	33	1	178
Centrum	32	21	41	6	293
Prawica	16	47	31	6	349
Trudno powiedzieć	18	21	50	11	304

Tabela 2. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Józef Oleksy?

	(%)				
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć		Liczba osób
Ogółem	42	33	25		1125
Płeć					
Mężczyźni	45	36	19		532
Kobiety	39	31	30		592
Wiek					
do 24 lat	31	42	28		152
25-34	42	35	23		202
35-44	39	38	23		250
45-54	46	27	27		184
55-64	48	31	21		153
65 lat i więcej	47	27	26		182
Miejsce zamieszkania					
Wieś	40	29	31		406
Miasto do 20 tys.	52	25	23		145
od 21 do 100 tys.	41	39	20		211
101-500 tys.	42	37	21		228
501 tys. i więcej mieszk.	37	40	22		135
Region					
Północny	50	32	19		116
Zachodni	52	30	18		140
Środkowozachodni	50	24	26		174
Środkowy	40	38	22		206
Wschodni	36	40	24		144
Południowo-wschodni	32	35	33		166
Południowo-zachodni	37	35	28		178
Wykształcenie					
Podstawowe	41	28	31		408
Zasadnicze zawodowe	42	34	24		303
Średnie	43	38	19		335
Wyższe	42	41	17		79
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	38	39	23		68
Prac.umysł.niż.szczębla	41	41	18		106
Pracownicy fiz.- umysł.	55	26	19		61
Robotnicy wykwalifikowani	36	41	23		134
Robotnicy niewykwalifik.	52	30	18		67
Rolnicy	43	26	32		64
Prywatni przedsiębiorcy	23	33	44		40
Bierni zawodowo					
Renciści	45	26	29		139
Emeryci	49	29	22		219
Uczniowie i studenci	25	49	25		53
Bezrobotni	39	38	23		101
Gospodynie domowe i inni	35	30	35		70
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	44	35	21		119
Sektor państwowy	43	33	24		158
Sektor prywatny	36	41	23		193
Spółdzielczość	52	31	16		20
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	37	31	32		193
125 - 199	42	38	20		159
200 - 274	44	29	27		313
275 - 324	40	35	24		153
325 i powyżej	48	37	15		244
Ocena własnych war. mater.					
Złe	42	32	26		387
Średnie	42	33	26		523
Dobre	42	37	20		215
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	21	49	30		65
Raz w tygodniu	41	33	27		643
Kilka razy w roku	47	34	20		318
W ogóle nie uczestniczy	50	29	21		98
Poglądy polityczne					
Lewica	71	20	10		178
Centrum	52	28	20		293
Prawica	26	55	19		348
Trudno powiedzieć	34	22	45		304

Tabela 3. Czy wiadomość o ustąpieniu obecnego rządu przyjął(ęła)by Pan(i):

(%)

	z zadowoleniem	z obojętnością	z niezadowolaniem	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	23	44	19	14	1126
Płeć					
Mężczyźni	25	44	22	10	532
Kobiety	21	45	16	18	593
Wiek					
do 24 lat	24	50	13	13	153
25-34	23	53	14	10	202
35-44	26	48	16	10	250
45-54	22	43	20	14	184
55-64	21	38	26	15	153
65 lat i więcej	16	33	25	26	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	19	47	16	18	406
Miasto do 20 tys.	21	42	22	15	145
od 21 do 100 tys.	22	48	18	12	211
101-500 tys.	26	45	21	8	228
501 tys. i więcej mieszk.	30	33	21	16	135
Region					
Północny	26	45	17	11	116
Zachodni	23	45	22	10	140
Środkowozachodni	24	40	26	10	174
Środkowy	23	44	16	17	206
Wschodni	17	48	14	21	144
Południowo-wschodni	18	43	17	21	167
Południowo-zachodni	26	47	18	9	178
Wykształcenie					
Podstawowe	18	43	17	22	408
Zasadnicze zawodowe	24	46	19	10	303
Średnie	25	46	19	10	336
Wyższe	30	35	22	12	79
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	24	41	21	13	68
Prac. umysł. niż. szczebla	22	49	18	12	106
Pracownicy fiz.- umysł.	21	60	7	12	61
Robotnicy wykwalifikowani	32	45	15	8	134
Robotnicy niewykwalifik.	21	47	23	9	67
Rolnicy	14	54	17	15	64
Prywatni przedsiębiorcy	26	60	6	8	40
Bierni zawodowo					
Renciści	17	45	16	22	139
Emeryci	20	30	31	20	219
Uczniowie i studenci	34	41	9	15	54
Bezrobotni	22	49	20	9	101
Gospodynie domowe i inni	25	47	12	16	70
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	20	48	20	12	119
Sektor państwowy	20	48	21	11	158
Sektor prywatny	33	48	11	8	193
Spółdzielczość	17	61	11	11	20
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	23	48	14	15	193
125 - 199	24	45	19	11	159
200 - 274	18	47	16	19	314
275 - 324	23	45	22	10	153
325 i powyżej	26	38	26	11	244
Ocena własnych war. mater.					
Złe	24	43	18	14	387
Średnie	22	46	16	16	523
Dobre	21	42	25	11	216
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	35	35	11	19	65
Raz w tygodniu	22	46	16	17	644
Kilka razy w roku	24	43	24	9	318
W ogóle nie uczestniczy	13	43	28	15	98
Poglądy polityczne					
Lewica	6	43	45	6	178
Centrum	18	48	21	13	293
Prawica	43	39	10	9	349
Trudno powiedzieć	13	48	12	27	304

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, trwająca obecnie kampania wyborcza ma wpływ na pracę rządu czy też nie? 1 - Tak, ma wpływ pozytywny; 2 - Nie ma żadnego wpływu; 3 - Ma wpływ negatywny

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	15	26	34	24	1126
Płeć					
Mężczyźni	18	27	38	18	532
Kobiety	13	26	31	30	593
Wiek					
do 24 lat	18	23	38	21	153
25-34	17	31	32	20	202
35-44	15	26	40	18	250
45-54	16	22	36	26	184
55-64	12	33	32	24	153
65 lat i więcej	14	24	23	40	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	15	25	31	29	406
Miasto do 20 tys.	12	19	44	25	145
od 21 do 100 tys.	12	31	29	27	211
101-500 tys.	20	31	32	18	228
501 tys.i więcej mieszk.	18	23	42	17	135
Region					
Północny	22	20	37	21	116
Zachodni	15	24	42	18	140
Środkowo-zachodni	13	35	27	25	174
Środkowy	16	22	33	28	206
Wschodni	17	25	30	27	144
Południowo-wschodni	10	23	37	30	167
Południowo-zachodni	16	32	33	19	178
Wykształcenie					
Podstawowe	14	25	25	36	408
Zasadnicze zawodowe	18	29	34	19	303
Średnie	15	27	41	18	336
Wyższe	17	21	51	11	79
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	11	23	48	18	68
Prac. umysł.niż.szczebla	10	29	49	13	106
Pracownicy fiz.- umysł.	26	18	39	16	61
Robotnicy wykwalifikowani	16	28	34	22	134
Robotnicy niewykwalifik.	23	42	21	13	67
Rolnicy	10	28	34	28	64
Prywatni przedsiębiorcy	21	28	31	20	40
Bierni zawodowo					
Renciści	14	19	31	36	139
Emeryci	14	29	28	28	219
Uczniowie i studenci	28	17	39	16	54
Bezrobotni	11	23	37	29	101
Gospodynie domowe i inni	15	28	22	35	70
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	12	20	53	15	119
Sektor państwowy	22	27	34	17	158
Sektor prywatny	15	35	32	19	193
Spółdzielczość	10	33	31	26	20
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	14	27	28	32	193
125 - 199	21	23	32	24	159
200 - 274	16	25	34	25	314
275 - 324	12	24	41	23	153
325 i powyżej	16	27	38	19	244
Ocena własnych war. mater.					
Złe	14	27	31	28	387
Średnie	15	25	37	22	523
Dobre	18	28	32	22	216
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	8	24	32	36	65
Raz w tygodniu	15	28	31	26	644
Kilka razy w roku	16	27	40	18	318
W ogóle nie uczestniczy	18	17	39	27	98
Poglądy polityczne					
Lewica	18	27	46	9	178
Centrum	19	30	33	17	293
Prawica	14	26	41	19	349
Trudno powiedzieć	12	22	20	46	304

Tabela 5. Która z poniższych opinii jest bliższa Pana(i) poglądom?
 1 - Zbliżające się wybory prezydenckie spowodowały, że rząd spotyka się z nasiloną krytyką z różnych stron; 2 - Krytyka rządu jest rzeczą normalną i nie zauważył(a)m, żeby wybory spowodowały jej nasilenie

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	39	41	19	1124
Płeć				
Mężczyźni	40	44	15	532
Kobiety	38	39	23	592
Wiek				
do 24 lat	43	44	13	153
25-34	41	46	13	202
35-44	42	44	14	249
45-54	32	50	18	184
55-64	43	37	19	153
65 lat i więcej	34	26	40	182
Miejsce zamieszkania				
Wieś	31	41	28	405
Miasto do 20 tys.	44	35	21	145
od 21 do 100 tys.	41	46	14	210
101-500 tys.	47	39	14	229
501 tys. i więcej mieszk.	43	47	10	135
Region				
Północny	39	46	15	116
Zachodni	54	36	10	141
Środkowo-zachodni	41	42	17	174
Środkowy	38	42	20	205
Wschodni	38	40	22	142
Południowo-wschodni	31	47	23	167
Południowo-zachodni	36	45	19	178
Wykształcenie				
Podstawowe	33	33	34	406
Zasadnicze zawodowe	32	53	15	302
Średnie	49	42	9	337
Wyższe	55	39	6	79
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	51	44	6	68
Prac.umysł.niż.szczębla	43	55	2	106
Pracownicy fiz.- umysł.	48	40	12	61
Robotnicy wykwalifikowani	41	45	14	134
Robotnicy niewykwalifik.	22	61	17	66
Rolnicy	29	39	32	64
Prywatni przedsiębiorcy	33	60	6	40
Bierni zawodowo				
Renciści	30	38	32	139
Emeryci	39	33	28	219
Uczniowie i studenci	47	38	14	54
Bezrobotni	52	28	20	100
Gospodynie domowe i inni	36	39	25	70
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	47	46	7	118
Sektor państwowy	38	51	11	158
Sektor prywatny	41	49	10	193
Spółdzielczość	28	60	11	20
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	33	42	24	192
125 - 199	43	40	18	159
200 - 274	37	40	23	313
275 - 324	44	38	17	153
325 i powyżej	43	46	12	243
Ocena własnych war. mater.				
Złe	42	37	21	387
Średnie	36	45	19	522
Dobre	42	41	17	215
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	44	30	25	65
Raz w tygodniu	34	44	22	643
Kilka razy w roku	42	43	15	317
W ogóle nie uczestniczy	61	27	11	98
Poglądy polityczne				
Lewica	54	39	6	178
Centrum	41	47	12	293
Prawica	39	45	16	349
Trudno powiedzieć	29	33	38	302